

[Hans Rasmussen.]

måde indebærer konsekvenser, som kan blive farlige for dansk produktionsliv, produktivitet og den ønskede større produktion, som vi alle sigter imod.

En umiddelbar følge af det fremsatte lovforslag om tvungen voldgift måtte dog øjeblikkelig medføre et krav fra lønmodtagerne om, at staten også på andre områder ved køb og salg krævede nedsat en voldgiftsinstitution, for så vidt man mellem købere og sælgere ikke kunne blive enige om priserne. Det ligger i sagens natur så enkelt, at vi selvfølgelig ikke fra socialdemokratiets side kan acceptere, at man griber ind på arbejdsmarkedets område for løndannelsen, medens man derimod lader alle andre områder urørt. Skulle et flertal her i det høje folketing gå ind for tvungen voldgift i arbejdsstridigheder imod arbejdsgivernes og lønmodtagernes samstemmende opfattelser, må man også være forberedt på, at indkomstdannelsen for andre indkomstmottagere i samfundet bliver reguleret på tilsvarende måde. Det må så afgjort betyde, at foruden en skærpelse af kontrollen med prisfastsættelser inden for områder, som er kendetegnet ved monopoler eller andre former for ufuldkommen konkurrence, må der skabes mulighed for i almindelighed at kunne kontrollere og regulere avancerne både i produktions- og handelsleddet.

En tvangslov af denne karakter må uvilkårligt for lønmodtagerne rejse spørgsmål med henblik på de udbytter, som aktionærerne opnår, og de tantiemer, der udbetales til ledelsen af vore forskellige foretagender. Vi har haft en udbyttebegrænsningslov, sidst i forbindelse med kriselovgivningen i 1957, som var overordentlig mild, og som måske reelt ikke var nogen særlig begrænsning af udbytterne, men så vidt jeg ved, virkede den ikke særlig heldigt i aktieselskaberne eller andre steder. Hvis man gennemfører en tvungen voldgift, som i sine konsekvenser medfører, at lønningerne skal fastsættes efter en voldgiftsinstitutions opfattelse af, hvad der kan betegnes som et rimeligt lønniveau, må vi fra fagbevægelsens side kræve ikke alene alle udbytterne fastlåst på et bestemt niveau, men vi må også have dem tvunget

ned fra de ofte store højder, de i øjeblikket befinder sig på.

Vi kan heller ikke se bort fra, at begyndelsen til en sådan politik må bringe skærpede foranstaltninger i anvendelse på selve pengemarkedet. Prisen for at låne penge, det vil sige renten, er hovedsagelig fastlagt gennem frie markedsdiskussioner og gennem nationalbankens politik. Pengemarkedet er af livsvigtig betydning for hele det danske samfund, og i forbindelse med sådanne tvangsforanstaltninger, som oppositionen nu vil gennemføre over for lønarbejderne, er det ganske rimeligt, at vi peger på ønskeligheden af en større kontrol med bevægelserne på pengemarkedet, og at vi måske navnlig retter vor opmærksomhed på strukturelle revisioner i nationalbanken.

En kontrol i form af en sådan tvangslov må uvilkårligt medføre krav om større kendskab til den regnskabsmæssige baggrund i vore enkelte erhvervsvirksomheder. Det er begrænset, i hvilket omfang selv de åbne aktieselskaber har pligt til offentliggørelse af deres regnskabsmæssige resultater. Aktieselskabslovens § 42 siger således kun, at et årsregnskab skal indeholde et driftsregnskab og en statusopgørelse, men intet om, hvilke oplysninger driftsregnskabet egentlig over for offentligheden burde indeholde. Disse offentlige regnskaber er således ikke særlig oplysende, og i hvert fald er de ikke så vidtrækkende, at de kan tjene til en bedømmelse af, hvorvidt det pågældende selskabs prisfastsættelse har været rimelig eller urimelig.

Skulle vejen frem for lønmodtagerne blive tvungen voldgift, må vi også nøje gennem virksomhedernes regnskaber have konstateret, hvor stor lønhøjden kan være uden at skade virksomhedens almindelige omkostningsniveau, og det kræver altså langt fyldigere oplysninger af regnskabsmæssig karakter, end aktieselskabsloven for tiden indeholder bestemmelse om. Jeg hørte nok, at det ærede medlem hr. Axel Kristensen ville gå let hen over det, men det er ikke så let, når man påbegynder en strukturel ændring i en væsentlig bestanddel af vor økonomiske politik. Svaret på en tvungen voldgift må derfor øjeblikkelig følges op af skærpede bestemmelser i aktie-